

Landbruks- og matdepartementet

31. august 2022

Innspill til stortingsmelding om dyrevelferd

Innledning

Norsk Kennel Klub (NKK) er alle hundeeiernes organisasjon og en av Norges største frivillige organisasjoner. NKK består av 267 medlemsklubber og forbund med over 100 000 medlemskap, og vi registrerer om lag halvparten av valpene som fødes i Norge hvert år.

NKK arbeider for å bedre hundevelferden i Norge og for å sikre rettighetene til alle hunder og hundeiere i landet. Vi er opptatt av organisert, ansvarlig og kunnskapsbasert hundeavl, hvordan det er for befolkningen å ha hund i Norge og verdien hunden gir til samfunnet på mange ulike plan. NKK besitter omfattende hundefaglig kompetanse, og har tett kontakt med oppdrettere og hundeeiere fra alle miljøer. Vi fremmer dermed vårt budskap på vegne av landets hundeeiere.

NKK er glad for at regjeringen skal utarbeide en ny stortingsmelding om dyrevelferd og vi har også gitt våre muntlige innspill i innspillsmøte 27. juni 2022.

I første del har vi samlet våre innspill i et sammendrag. Deretter følger en nærmere begrunnelse for våre synspunkter.

Våre kommentarer og forslag vil i første rekke ta utgangspunkt i det som står om hund fra side 111 i den gamle dyrevelferdsmeldingen. Det henvises her til andre lover og forskrifter som omtaler og omhandler hund. Videre forutsetter NKK at departementet sørger for at alt innhold i ny dyrevelferdsmelding er oppdatert og korrekt, og at denne informasjonen innhentes hos rette instanser og organisasjoner.

1. Oppsummering NKKs viktigste anbefalinger til dyrevelferdsmeldingen

Den nåværende dyrevelferdsmeldingen fremstår utdatert når det gjelder hund og hundehold. Det er noen områder hvor vi mener det er et stort og viktig behov for endring, siden forrige stortingsmelding om dyrevelferd ble behandlet for 20 år siden.

Etter NKKs vurdering må dyrevelferdsmeldingen ha søkelys på hvordan man best kan bidra til godt hundehold, organisert og ansvarlig oppdrett og friske, lykkelige hunder med forutsigbare egenskaper.

Besøksadresse:
Nordåsveien 5
1251 Oslo

Postadresse:
Postboks 52 Holmlia
1201 OSLO

Sentralbord: 21 600 900

Organisasjonsnummer: 937 125 577 MVA
Kontonummer: 1600.40.39983

*Hund til
nytte og glede*

NKK mener det er viktig og riktig å dele meldingen slik at produksjonsdyr og familiedyr skilles. Dette også for å synliggjøre de ulikheter som er i disse to gruppene. Det er beregnet at det finnes hunder i mer enn 20 prosent av norske husstander, både i barnefamilier og enmannshusholdninger. Hunden har, slik det er påpekt i den gamle dyrevelferdsmeldingen, stor sosial betydning og betyr mye for mange mennesker og familier.

Hunden har en stor plass i det norske samfunnet, og dyrevelferdsmeldingen bør gjenspeile dette. NKK mener derfor det er avgjørende å utforme meldingen slik at familiedyr, herunder hund, får like stor plass og betydning som produksjonsdyr. Alle tjener på at hunden har en naturlig plass i vårt samfunn. For at hundene skal kunne utføre alle de oppgavene vi krever av dem, må hunder gis anledning til å utvikle det språket og de sosiale egenskapene de trenger for å møte kravene vi stiller til dem. Med om lag 560 000 hunder i Norge, og hele 1,2 millioner mennesker som lever med hund, er dette enormt viktig.

Oppmerksomheten på avl av hund er langt større nå enn da forrige melding ble utformet, og det er ingen grunn til å tro at denne utviklingen ikke vil fortsette i årene som kommer. Målet i hundeavlen er å avle frem hunder som kan leve et langt og sunt liv til glede for seg selv, sine eiere og samfunnet. Dette målet vil NKK søke å nå gjennom utdanning og opplæring av oppdrettere, fokus på samarbeid og respekt samt bevisstgjøring av ansvar. Det er et omfattende og løpende arbeid som krever kunnskap, bevisste valg og organisert og ansvarlig oppdrett, og informerte valpekjøpere. Med organisert avl løses problemer generasjon for generasjon og kunnskap, forskning og teknologi brukes og spres riktig. Dersom dette er synliggjort i meldingen, samt at det legges bedre til rette for mer organisert og kunnskapsbasert avl blant annet gjennom tilgjengeliggjøring av forskningsmidler, vil det være et godt verktøy for hundevelferden i fremtiden.

Konkrete innspill:

- Ny dyrevelferdsmelding må gjenspeiles hundens viktige plass i samfunnet. Reguleringer, for eksempel knyttet til båndtvang, og ressurser til tilrettelagte friområder må balanseres på en måte som styrker og utvikler alle de positive sidene ved hundehold og ivaretar hundens behov for fysisk aktivitet og utvikling.
- Hovedansvaret for tilsyn med dyrevelferd må fortsatt ligge hos Mattilsynet som fag- og forvaltningsmyndighet, for å sikre helhetlige vurderinger, tilsyn, systemer og grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser som i dag ligger til grunn for ansvarlig avlsarbeid og hundevelferd.
- Organisert og kunnskapsbasert avl er det den beste måten å sørge for sunne og friske hunder og god dyrevelferd. Det må derfor tilgjengeliggjøres mer forskningsmidler til å bedre kunnskap om helse, atferdsrelaterte problemer og dyrevelferd hos hund, med en prioritet knyttet til sykdommer med arvelig disposisjon.
- NKK er positiv til at det i ny hundelov stilles krav til hundeeieres kompetanse. I forlengelsen av dette bør det sikres at også kommende hundeeiere har god tilgang på kvalitetssikret informasjon om hva det innebærer å være hundeeier, samt betydningen valg av hunderase har for å sikre godt hundehold.

2. Begrunnelse for våre synpunkter

Hva er god hundevelferd?

En forutsetning for god hundevelferd er at dyret mestrer miljøet det lever i. Dette avhenger av samspill mellom faktorer som helse, fysisk miljø, tilsyn og stell, og egenskaper hos hunden selv, som atferd, art, rase, alder, kjønn og tidligere erfaringer. For at velferden skal være god, må hunden ha positive opplevelser. En vurdering av hundens velferd innebærer derfor en samlet vurdering av hvordan hunden har det og hvilke positive og negative opplevelser den utsettes for i sitt levmiljø.

Hundevelferden utvikles etter NKKs syn best gjennom grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser

Dyrevelferd, inkludert velferd for hund er i dag regulert kun i dyrevelferdsloven. Mattilsynet utvikler nå en forskrift om avl av hund, på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet (LMD). Forskriften skal fremme sunn avl og god velferd for hunder og hjemles i dyrevelferdsloven § 25. Avl av hund er ikke forskriftsregulert fra før, og arbeidet med forskriften underbygger igjen hundens posisjon og betydning i samfunnet, at denne har endret seg betydelig siden forrige dyrevelferdsmelding.

Mattilsynet er gjennom regelverksutvikling, tilsynsvirksomhet og informasjon- og veiledningsaktivitet en svært viktig aktør for å stadig utvikle og forbedre dyrevelferden i Norge, for alle dyreslag. Tilsynet kan gjennom sitt brede forvaltningsområde se dyrehelse og dyrevelferd i sammenheng både på individnivå og samfunnsnivå. Det er en styrke både for dyr og eiere.

NKK mener hovedansvaret for tilsyn med dyrevelferd fortsatt må ligge hos Mattilsynet som fag- og forvaltningsmyndighet. Mattilsynet har kompetanse innen veterinærmedisin, atferd, jus og forvaltning av denne typen saker. De har lokalkontorer over hele landet, og tradisjon for å ha interesse for og bruke ressurser på dyrevelferdssaker. Dette bidrar til å sikre helhetlige vurderinger, tilsyn, systemer og grundige forvaltningsmessige og kunnskapsbaserte prosesser som i dag ligger til grunn for ansvarlig avlsarbeid og hundevelferd.

Tilsyn med dyrevelferd må derfor ikke privatiseres eller overføres til politi og rettsapparatet, men forbli en offentlig forvaltningsoppgave i Mattilsynets portefølje. Arbeids- og ansvarsfordeling mellom rettssystemet og Mattilsynet ligger og bør ligge i det kvalifiserte skyldkravet i dyrevelferdsloven § 37, som begrunnes med at straff bare bør brukes overfor de mest klanderverdige og samfunnsskadelige handlingene. Mattilsynet som fagmyndighet administrerer de administrative sanksjonene etter lovens kapittel III for øvrig. Til sammen gir dette et både effektivt, rettferdig og egnet system for å oppdage regelbrudd og ilegge passende og forholdsmessige sanksjoner ved brudd på regelverket.

Organisert hundeavl er god hundevelferd

Organisert hundeavl bidrar til å forebygge useriøs avl. Gjennom avl på hunder med kjente foreldre og kjent helsestatus flere generasjoner tilbake i tid, øker forutsetningene for å avle sunne og friske hunder. Videre vil opplæring og ansvarliggjøring av dem som driver med hundeavl, føre til bedre velferd for hundene som brukes i avl. Dette støttes av Mattilsynet i arbeidet med kommende forskrift om avl av hund. Forskriften legger opp til obligatorisk id-merking og registrering av alle hunder hos en avlsorganisasjon, uavhengig av rase eller hundetype. NKK mener Mattilsynet med dette understreker hvor viktig organisert hundeavl er for hundens velferd og helse.

En forutsetning for god velferd og helse hos hund, er at informasjonen som ligger til grunn for den organiserte avlen er forskningsbasert. Det er et skrikende behov for mer objektiv, vitenskapelig kunnskap om sykdommer, etiologi, rasedisposisjon og behandling. Imidlertid finnes forskningsmidler bare tilgjengelig unntaksvis i form av mindre legater der det unntaksvis kan skaffes noen driftsmidler.

Utlysninger av prosjektmidler i Norges forskningsråd (NFR) som kan brukes til forskning for bedring av hundens dyrevelferd er fraværende. I noen få år var det begrensede midler knyttet opp mot de såkalte fôravgiftmidlene som ble lagt på hundefôr, men føringen på disse midlere vanskeliggjorde bruk av midlene til forskning som kunne bedre kunnskap om helse og dyrevelferd. Men også disse midlene har vært utilgjengelig de siste 15 årene.

NKK har likevel lyktes med å bidra i noen forskningsprosjekter, både som samarbeidspartner med NMBU-veterinærhøgskolen, som hovedsøker til NFR i brukerstyrte prosjekter, gjennom nærings-Phd-prosjekter og med bidrag fra egne ansatte og egne driftsmidler. Utfordringen med brukerstyrte prosjekter i NFR er imidlertid at de er tilpasset industri (eller landbruk), og at det er satt krav til at forskningsresultatene skal bidra til stor økonomisk inntjening i bedriften. I hundeval er bedret helse og dyrevelferd et hovedmål som ikke lett kan knyttes til dokumentert økt økonomisk resultat for NKK eller andre. Det betyr at også brukerstyrte prosjekter i hovedsak «er stengt» for forskning på hund

Det har i en årrekke vært svært stor oppmerksomhet på hundehelse i nasjonale, internasjonale og sosiale medier, og forskning er sentralt for å fremskaffe ny kunnskap som kan bidra til bedre helse og dyrevelferd. NKK har som nevnt over forsøkt å bidra til ulike forskningsprosjekter, men det er utfordrende å skaffe nok midler til at det monner. Uten prosjektmidler der en kan ansette personell til å drive forskningen fremover noen år, knyttet til sykdommers etiologi, arvelighet og behandling, vil det være vanskelig å bedre hunders dyrevelferd.

For å oppnå bedre dyrevelferd er det helt nødvendig med mer kunnskap og kompetanse om etiologi og behandling av sykdommer i alle organsystemer som hud, autoimmune sykdommer, fordøyelse, skjelett, øyne, respirasjon, nevrologisk sykdommer, reproduksjonslidelser, kreftsykdommer mm. For NKK som avlsorganisasjon, vil vi imidlertid spesielt fremheve forskning på kartlegging av gener og arvelighet av viktige sykdommer med høy forekomst. Dette vil kunne bidra til å legge målrettet vekt på sykdommene i avlsarbeidet og bidra til redusert forekomst.

NKK vil derfor fremheve at det er svært viktig at det kommer fram i en ny dyrevelferdsmelding at det er nødvendig med forskningsmidler som kan bidra til bedre kunnskap om helse, atferdsrelaterte problemer og dyrevelferd hos hund, med en prioritet knyttet til sykdommer med arvelig disposisjon. For at dette skal bli mulig, må det opprettes en forskningspott med føringer i retning helse og dyrevelferd hos hund. Dette mener vi er viktig, da krav om god dyrevelferd må gjelde alle dyr uavhengig av bruksområde, slik det dette også er vedtatt i den nye hundeloven. Og etter vårt syn betyr det at forskning på helse ikke bare må være knyttet til dyrs økonomiske produksjonsverdi.

Hunden er samfunnsressurs i Norge, ikke et problem

Den nye hundeloven og forskriften om avl understreker at hund har en viktig plass i samfunnet. Den nye Dyrevelferdsmeldingen bør derfor også underbygge hund og hundehold som en samfunnsressurs, ikke et problem.

Hunden er viktig for folk og gjør en uvurderlig innsats for samfunnet, blant annet ved at den benyttes i mange ulike servicefunksjoner. For eksempel som politihund, redningshund, tollhund, førerhund, ettersøkshund, terapi- og besøkshund, servicehund, lesehund for barn og mye mer. I tillegg har hunden dokumentert effekt på både den fysiske og psykiske helsen til dem som eier den. Alle tjener på at hunden har en naturlig plass i vårt samfunn. Det er derfor et paradoks at hund og hundehold nærmest blir sett på som et irritasjonsmoment i enkelte sammenhenger.

Vi anslår at det lever om lag 565 000 hunder i Norge, og at rundt 1,2 millioner mennesker lever med hund i her i landet. Dette er mennesker som i stor grad drar nytte av helseeffektene det å ha hund gir. Hundens betydning for folkehelsen er med andre ord enorm. Å ha en hund i dagliglivet forebygger både fysisk og psykisk sykdom, og sparer samfunnet for store kostnader til ulik behandling og rehabilitering. Det er derfor viktig at man tilrettelegger bedre for hund og hundehold i samfunnet, slik at det blir enklere å holde hund på en måte som sikrer hundens velferd.

NKK mener det bør legges bedre til rette for at personer med hund kan bruke skog og mark gjennom gode gangveier, merkede stier, skiløyper og tilrettelegte møteplasser i lokalmiljøet gjennom hele året. Dette for å sikre at hundens behov for fysisk aktivitet lettest mulig kan i varetas.

NKK er kjent med at flere kommuner har innført båndtvang i langt større grad enn det er hjemmel til i hundeloven. Mange kommuner har også forskrifter som ikke er direkte ulovlige, men som er klart problematiske. De går utover det som var en uttalt intensjon ved loven da denne ble laget. NKK har også erfart at det i mange tilfeller er svært store forskjeller i de tilstøtende kommunenes lokale båndtvangsregler, selv mellom kommuner med like forutsetninger og behov. Ulovlige og unødvendige lokale båndtvangsbestemmelser hindrer hunder i å utøve sin naturlige atferd og begrenser dermed deres velferd.

Det bør etter NKKs mening prioriteres å opprette egne hundeparker og hundeskoger i alle kommuner. Dette er områder med ulik størrelse og beliggenhet, som er fritatt også for den generelle båndtvangen. Dette er områder som sikrer at hunden i perioder med båndtvang får utløp for sin naturlige atferd, samt mulighet for sosialisering med andre hunder. Dette er avgjørende for å sikre god hundevelferd gjennom hele året.

Positive aktiviteter med hund er god hundevelferd

For at hundene skal kunne utføre alle de oppgavene vi krever av dem, må grunnlaget først legges gjennom utvikling og trening. Hunder må gis anledning til å utvikle det språket og de sosiale egenskapene de trenger for å møte kravene vi stiller til dem.

Hunden har behov for daglig mosjon og aktivisering, slik at den får dekket sitt behov for sosialt samvær og fysisk og mental aktivitet. I tillegg må hunden også få såkalt rasemessig tilpasset aktivitet. Hundens mosjons- og stimuleringsbehov avhenger av rase og hva hunden opprinnelig er avlet for. Jakt -, gjeter-, selskaps-, trekk- og vakthunder har alle ulike behov, og hunder som er avlet for spesielle bruksområder kan mistriives dersom de ikke får utløp for sin naturlige atferd.

NKK og våre medlemsklubber organiserer hvert år flere tusen aktiviteter for hund og hundeeier. Det være seg agility, lydighet, brukstrening, jakttrening, rally, smeller og utstillinger for å nevne noen aktiviteter. Felles for alle aktiviteter er at de tar utgangspunkt i hundens iboende egenskaper og bidrar til å stimulere og utvikle disse. Utfoldelse gjennom trening gir hunden både fysisk og mental stimulering som er vesentlig for dens velferd og trivsel.

En hund som ikke får tilstrekkelig mosjon og aktivisering, kan utvikle atferdsproblemer. Tilrettelegging for at hundeeiere har gode treningsvilkår er dermed viktig for å ivareta god hundevelferd.

For å sikre at påskutt og skadet vilt blir avlivet så raskt og effektivt som mulig er det påbud om tilgang til en godkjent ettersøkshund ved jakt på elg, hjort og rådyr. En ettersøkshund er en godt trent hund som har fått utløp for sine iboende egenskaper, men som også kommer samfunnet og andre dyr til nytte. Dette er et eksempel på at hunder som får bruke sine rasetypiske egenskaper ikke bare er god dyrevelferd for individet, men også for andre dyr og samfunnet.

Under «tiltak» i Stortingets handlingsplan for friluftsliv som er utarbeidet av den forrige Regjeringen, står det at sentrale myndigheter skal: «Oppfordre kommunene til å tilrettelegge egne områder for trening/aktivitet med hund». Dette bør også inkluderes i dyrevelferdsmeldingen, da denne typen områder i stor grad er med på løfte hundevelferden.

Som nevnt har hunden også en viktig servicefunksjon. For at hunden skal fortsette å gjøre en viktig innsats i ulike servicefunksjoner, må man tolerere at hundene får mulighet til å utfolde seg og utvikle seg på en god og riktig måte, også i det daglige. Naturligvis må dette skje innenfor visse fastsatte rammer hvor sikkerhetsaspektet er godt ivaretatt, men fokuset dreies mer i retning av det positive hundene bidrar med til samfunnet. Istedenfor å forby og begrense hundens naturlige atferd, bør oppmerksomheten rettes mot forebygging gjennom trening av hund og opplæring av hundeeier. På denne måten ivaretar vi også hundens velferd på en bedre måte enn i dag.

Krav til hundeholder

Lov om dyrevelferd legger en rekke føringer og forpliktelser til det å eie og holde hund. Det kommer frem at dyreholder skal sørge for at dyret blir ivaretatt av tilstrekkelig og faglig kompetent personell, og at man har nødvendig kompetanse for å drive med den aktiviteten man utfører. Det forutsettes at man har nødvendige kunnskaper om dyret, praktisk evne og vilje til å sikre dyret god velferd, helse, trivsel og levemiljø. Det poengteres at kjæledyr har behov for å bli aktivisert og leve i et miljø som er tilpasset deres behov. Dyr som kjeder seg, er ensomme, utrygge eller på annen måte frustrerte, kan utvikle atferdsforstyrrelser. Det legges til grunn at det er dyreholder som er ansvarlig for at dyret har det godt.

Dette innebærer at hundeeier skal inneha kompetanse om sin hund til å kunne gi riktig tilsyn og stell, og kunne forstå og handle ut fra hundens behov. Vi anser at kompetanse også omhandler holdninger, og evne og vilje til å etterleve kravene. Selv om det er mye selskap i å holde seg med en hund, er ikke dette nødvendigvis tilstrekkelig fokus for å kunne ivareta hunden på en god måte. Helsemessige og sosiale utfordringer som økonomiske vansker, livskriser, utfordringer knyttet til alkohol eller stoffmisbruk, psykiske og fysiske hindringer kan alle være med å svekke eiers mulighet til å ivareta hundens velferd.

På bakgrunn av dette har NKK vært positive til at det innføres et kompetansekrav i hundeloven. Dette gir et tydelig signal til hundeholder om viktigheten av å tilegne seg nødvendig kunnskap om hundens bruksområde, naturlig atferd og behov. Økt kunnskap blant hundeholdere vil utvilsomt bidra til å redusere risikoen for uønskede hendelser, styrke hundens vern og rettigheter og ansvarliggjøre eier i større grad enn tidligere.

NKK har allerede stor oppmerksomhet på holdningsarbeid, og gode erfaringer med dette på flere områder. Vi produserer og distribuerer en stor mengde informasjonsmateriell, og har blant annet

laget digitale kostnadsfrie kurs. NKK-klubber avholder også en mengde fysiske valpe- og hundekurs. Disse kursene holdes av kompetente instruktører over hele landet.

Ved å trene opp flest mulig hunder på generell basis vil man skape positive ringvirkninger for samfunnet. På et valpekurs legges grunnlaget for å gi trygge og sosiale valper, og det bygges tillit, trygghet og forståelse mellom valpen og eier. Treningen innebærer sosialisering, kontakt, miljøtrening, hvordan man kan få hunden til å gå pent, og innkalling. Dette er nyttig kunnskap som vil slå positivt ut når hunden møter andre dyr og mennesker på tur. Ulike kurs kan også tas med voksne hunder. For eksempel lydighetstrening, hvor man bygger videre på grunnlaget fra valpekursene. Med god opplæring og trening av hund og eier, får vi trygge og gode hundehold, som igjen fører til færre mulige konfliktsituasjoner i samfunnet. Godt trente hunder skaper mindre problemer.

Valg av riktig rase bidrar også til et bedre hundehold. I forlengelsen av et kompetansekrav bør det sikres at også kommende hundeeiere har god tilgang på kvalitetssikret informasjon om hva det innebærer å være hundeeier, samt at de gjøres oppmerksom på betydningen av valg av hunderase. Valg av hund fra en rase som ikke har egenskapene hundeeier ønsker for sitt hundehold, kan føre til mye frustrasjon både for hund og eier. God veiledning i valg av rase er derfor et viktig bidrag for å sikre godt hundehold. Det er fort gjort å tenke at en hund er en hund, men det finnes flere hundre raser å velge mellom, og hver enkelt rase har sin unike kombinasjon av egenskaper. Det finnes store og små raser, raser som krever mye aktivitet, og noen som krever litt mindre. Noen er bedagelige, andre har behov for å jobbe for å trives optimalt osv. Ved kjøp av hund bør man vektlegge individuelle forskjeller i lynne og aktivitetsbehov hos de ulike rasene. Ved å veilede personer til å velge riktig rase for sin livssituasjon, vil hundeeier i større grad kunne lykkes med sitt hundehold.

Med vennlig hilsen
Norsk Kennel Klub